

Tractatus decimus

nō data ē cūlibet natōni. Quartus post tot
pectā penitentialis iustificatō / r ab inferno li
beratio quē millies demerueras. Quintus
gratuita bñficiorū largitio noiātim in h̄ al
taris sacramento. Sext^o primoz damnifi
catio. in pmissis. in amissis. in ommissis. Se
ptimus futura beatificatio. cui psequēde nul
la sunt digna tuozū opa meritoz. ¶ Sed ec
ce venit ad h̄ sacm̄ xps / q̄ factus ē nobis sa
piētia creās. recreās r adoptās. Iusticia iu
stificās. sc̄ificatio mūdās et implēs. redem
ptio debita solūēs. Deniqz via vehens ad ce
lū. vitas dirigēs. r vita beatificās. ¶ Susci
pe puez Jhm̄ sacraliter / vt suscipiat te mise
ricorditer. faciēs sp̄m̄ tuū esse isrl̄ puerū suū.
Suscipe regnū celoz sepsule sicut puer am
plexabit te. bñdicet tibi. Dicet. Sinite pu
los venire ad me. taliū em̄ est regnū celozuz.
vnū talē qui suscipit / me suscipit. Hec mirū.
qz tu idē es o bone Jesu qui suscipis / r susce
ptus habetis dulcis hospes anime. dulce re
frigeriū. non ex habes te videndum / sed tan
gendū. sed gustandum. sed amplectandum.
¶ Tu aīa mea sicut ouis que pierat redēpta.
reposita qz p̄p̄ris humeris / comedis nunc
domestica de pane suo. r de calice bibis. doz
mis in sinu suo. habet te. p filia / imo p sp̄sa
immo p matre r bigena. cui m̄strare dignat
r subiectus esse. Rōne mira susceptio? Fiet
sup hac susceptioe dragma sequēs. Susce
pit israel puerum suum.

Incipit tractatus de
cimus sup illo. Suscepit isrl̄ puerū suū Et
est in eo duplex partitio. Prima fit p dialo
gum r notulas septuagintasez.

F Suscepit isrl̄ puerū suū. Et hi
laresce tu q̄ pleras in Adā tor?
isrl̄. Exulta in iubilo cordis r
laudibz oris. Exulabas expo
sit^o pditioni. cecitas ceciderat
in isrl̄. Erraueras sicut ouis q̄ perijt. Uide
bas dñs oblitus misericōdie sue / qua iurauerat
Abrae dicēs. Per memetipm̄ iurauī. qz feci
sti hanc rē. r nō pepcisti vnigenito tuo ppter
me. In semine tuo bñdicent oēs gētes. Cla
mabat vnuersus pditoruz cetus. Ubi sunt
misericōdie tue antique dñe? ¶ Ecce cum eēt rex
in accubitu suo quiescēs in sinu patris. nar
dus tua (o pulcerrima r suauissima femina
rum) dedit odorē suū / sicut odorē agri pleni
cui bñdixit dñs. O dozatus ē de^o pater odo
rē suauissimū toti^o honestatis tue virgo san

ctissima / nata ex semine Abrahe. Propterea
recoz datus ē misericōdie sue antique. sicut locū
tus erat ad Abraā et semini ei^o i secla. Visit
p̄tinuo r ab intimo sinu diuinitatis sue fili
um suū / q̄ ad liberandū susceptur^o hoiez. nō
horruit tui rginis vterū. Hoc deniqz est / qz
magnificās dñm cū exultatōe spūs deprom
psisti iubilās r erumpēs in cāricū. Suscepit
isrl̄ puerū suū. ¶ Discipulus. Dic obsecro
rōem exhortatōis tue p̄ntis / sup hac notu
la cārici Marie vehementi^o habite / qz i eroz
dio ceteraz. ¶ Magister. Nescis frater qz
iuste / qz alacriter id effecerim. Sūt alia bñ
ficia dei magna valde / p qbz psallebat iuuen
cula nostra in h̄ psalterio decacordo / magni
ficās in aīa dñm cū exultatione spūs in deo
salutari suo. Magnificabat qz ispererat hu
militatē ancille sue. qz beata diceret p oēs ge
neratōes. qz fecisset ei magna q̄ potēs ē r san
ctū nomē eius. hoc q̄ ad magnitudinē dei in
se / r ad singulare bñficiū collarū in Maria.
¶ Procedebat psequēter ad insinuationē alio
rū sub generali narratōe beneficioz sub tro
picis antithetis. iungēs cū misericōdia pietatē
timorē seueritatē. cū disp̄sione r depositione
supborū / exaltatōz humiliū. cū esurie satiātē
saturitatē inanē. Tandē omnino cludit vt
ozatrix pitissima p hoc verbū. Suscepit isrl̄
puerū suū. ¶ Discipulus. Finis nō hic ste
rit. Subdidit ei. Siē locut^o ē ad p̄el n̄ros
abraā r semī eius i secla. ¶ Mag^o Finis (vt
phia te docuit) p̄mus ē i incēpōe. vltimus in
erecurōe. Precesserūt plurima susceptioez
isrl̄ pueri dñi p incarnationē. inter q̄ fuerūt
nūciatōes pphetice / qz Maria ponit p̄sum
mationē accepisse tūc p̄mū / cuz suscepit dñs
isrl̄ puerū suū. ¶ Discipul^o. Nunq̄ videt
ecōuerso retrus euāgelice locutōnis notare
crebro dicēs. Hoc aut totū factū ē vt imple
rent scripture pphetarum. ¶ Magister. Rū
det vsus cōis glosatoz. ly vt positū hic / di
ci p psequētiā. nō p cām p̄ncipalē r finalem.
Sub h̄ sensu scripture sunt implere. qz taliter
factū ē nostre redēptōis mysteriū. Sed i p
posito quicqd dñs locutus ē p os sanctorz.
finē accepit cū suscepit isrl̄ puez suū. Hinc
toties de susceptōe tali. nūc ad isrl̄am. nunc p
allegoriā. mō p tropologiā. sepe p anagogiā
sanctorz vnusquisqz meminit r sonans ad h̄
bñficiū. Suscepit isrl̄ puerū suū. Ut ē illud
Susceptor meus deus Jacob. Et illd. Di
cet dñs susceptoz meus es tu. r itez. Ad iur
toz meus tibi psallā. qz dñs susceptoz meus

de me? misericordia mea. Quare misericordia mea?
 qz recordat? misericordie sue mihi dedit illa? **Di-**
scipul? Copiosissima cu dissolutioe dubita
 tois facte/materia deuotois apuisti. de susce
 ptoe dignatiua dei? **Agf.** Immo si reco
 gites qz merito sic inciderim. **Discipulus.**
Cur illud e? precor eloqre. Agf. Spus
 meus vt xpian? dei dono qz r sacras ab infir
 mias lras nouit/ p/ siderabat frequetes scriptu
 rarum voces sub hac snia. **Vemento finis**
Recordare nouissima Vemento iudicij mei
Et qz mors no tardat. Et ab eccla. Media
vita in morte sumus. Expiebat h idē qridie
in mortib? hoim etia magnozū r charissimo
rū. Animaduerebā tutū esse p/ silū sapiētis
Ant iudicij para iusticia. Et qz bon? finis n
est que nō p/ cessit bona vita. Subibat illd
Ad aliqūe sanctorz cōuertere. Quid multa?
Proposuit mihi spūs exemplū vnus scōr
rū. cui? i morte fuerat hoc verbū. Dñe Jesu
suscipe spm meū. Percussit ilico cor meū su
avis qdā r spōtanea deuotio suspirans me
cū r dixi. D si daref hoc esse verbū meū silt
vltimū. Dñe Jesu suscipe spm meū. Sug
gestū p/ inde cor meū in me. Cōsuetudo inq̄t
est altera natura. Cōsuecōe i vita/ qd p/ tinus
occurrat in morte/ dū cursus vite tue cogit
dicere. Cōsummatū est. Dic verbū vltimuz
xpi. P/ i man? tuas p/ mēdo spm meū. Iūge
supplicis cū illo magno p/ homartyze Ste
phano. Dñe Jesu suscipe spm meū. Disci
pulus. Jocūda sil? r exēplaris est hec nar
rario. Agf. Cōfirmatōz hz ab illo q du
risim? ad baptisma suscipiēdū/ p appositio
nē floz de altari eiusdē stephani sub puluia
ri capitis ipsi? dormiētis delatoruz repente
mutat? eī virū alterū. qz tetigit deus cor suū
Suscipit de? spm ei? ad fidē. baptizat? e. et
deinceps vsqz ad vltimū fuit in ore suo h r
bū. cū nesciret stephani illud fuisse nouis
simū. Dñe ihu suscipe spm meū. Uade r fac
similit. Discipulus. Fiet ita. ppicio mi
hi deo cū om̄ibus sanctis eius et stephano.
Fuerat iste m̄s meus. tñ dicā in om̄i recol
lectōe mea ad deū cū nouiter p/ fiteatib? Su
scipe me fm eloquiū tuū r viū. r nō cōsun
das me ab expectatōe mea. adinua me r sal
uus ero. Magister Salubriter id effece
ris. sumus em̄ nos xpiani de numero illozū
quos aspernabat pharisaica iusticia. et ideo
iam nō iusticia. qz pharisaica. qz hic peccato
res recipit. Suscipit nos benignus ihs in
religione sua cū clamamus. Abba p/. **Su**

mus hic dū viuimus i ea nouitū. Tps pba
 rionis habem? vsqz qz venit dies p/ fessionis
 faciēde corā abbate nro deo/ r celestiu puen
 tu toto/ vt tūc habeam? vocē i caplo. stallū i
 choro. cibū i refectorio. lectulū i dormitorio
 Cōstituit hic r p/ struit officinas magnas/
 abbas nō xps sue abbacie/ dū pederet i cruce
 p nobis nouitū. Oratorū. Patet igno
 sce illis. Caplm. Latronē p/ fiteē absolūēs
 • Amē dico tibi rē. Dormitorū. curā matris
 Johi i qz gratia totā linquens. Claustr. cla
 mās r stās p/ seuerāter i cruce. Refectorium.
 dicēs. Sūrio. Lellā pbatōis vsqz ad p/ sam
 mationē dicēs. Cōsummatuz ē. Deniqz nil
 supest nisi p/ fessio i manib? abbat. nō fm car
 nē/ s/ fm spm dicēdo. P/. In manus tuas
 p/ mēdo spm meū. Et orādo. Dñe ihu susci
 pe spm meū. **Discipul?** Rūmū heu mise
 ros dixerim hos nouitios/ si p/ fessionis ho
 ra dum venerit audiant/ nō suscipiam vos.
 Discedite a me maledicti i ignē eternū. Quo
 p/ brissimū qz misericordia r vita suscipiūt. Au
 diētes. Venite bñdicti p/ ris mei. **Sed re**
 uertamur vt ostēdas qz ē iste puer israel fm
 litterā. qz fm allegoriā. qz fm tropologiaz.
 qz fm anagogiā/ sicut an tangēs nondū elu
 cidasti. **Magister** Isrl vnus lr̄alis ē fm
 carnē ppl's vñ xps carnē sumpsit. Ausqz ei
 angelos apphēdit/ sed semē Abrae in Ma
 ria. Isrl ē alter lr̄alis. p repromissionē ppl's
 gentiū qz vidit lucē magnā. Dunc populuz
 ab impotentia. ab ignorantia. a nequitia. ab
 omni turpitudine r inquinatiōe/ suscepit de
 us in populū acceptabile. doctū. sanctū. pul
 crum. incoīquinatū. vt rex potentissimus
 ad regnandū. vt doctor sapientissim? ad eru
 diendū. vt sponsus suauissimus totus pul
 cer r decorus. rotus desiderabilis. Cui di
 ceret. Despōsabo te mihi in fide. qz charita
 te p/ petua dilexi te. Deniqz repudiato carna
 li isrl/ spiritalē suscepit gentilē populū tanqz
 isrl puerū suū. **Discipulus** Non mela
 ter qn multa pnt litteraliter hic qri de vocati
 one gentiū iudeis reprobatis. Trāsi ad alle
 goriā. **Magister.** Spectat ad eam ipsa
 gentiū spiritalis vocatio. Nihil em̄ phibet
 eundē textum plures simul p/ iugere sensus.
 quoz qlibet tñ erit litteral. qz nō sit allegori
 cus r moral. P/ ex illo. Et egypto vocauit
 filiū meū. Et itez. Isrl p/ mogenitus meus.
 vñ isrl litteral r allegoric? ipse pariter vnus
 est xps. **Demū** isrl moralis r anagogicus
 figurat i psonali isrl. qz et Jacob dictus est.

Tractatus decimus

qui bñdictionē p̄is accepit rebecca p̄silio. q̄
scalā i mōte vidit. q̄. xij. patriarchas genuit.
q̄ p̄ bñdictionē angeli mutato sibi noie/glia/
tus ē dicēs. Uidi dñm facie ad facie. ⁊ salua
facta ē aīa mea. Et ap̄ls. Nos inq̄t reuelata
facie gloriā dñi specularēs/ trāsformemur q̄
claritatei claritatē tanq̄s a dñi sp̄u. Tropo/
logiā sil' p̄spicio cuz anagogia lucēre i puero
humili ⁊ obsequioso israel p̄sonali. Elucida
uit omnemysteriū anagogicus iste Richar
dus de. xij. patriarchis. concludēs ad benia
myñ adolescentulū in mentis excessu. Pote
ro for̄assis abbreviato sermōe aliqua post
querere Sed vehemēter mouet̄ animus ad
hoc mysteriū cū aucte ap̄li nouissime posi
tuz cū sc̄ptū nouerimus. Nō videbit me hō
⁊ uiuet. Hec hoc passim cui⁹ dictū est/ s; mo
ysi oranti videre faciem dñi. ¶ Discipulus.

Quasi nihil añ notaueris in alijs tractatu
lis. ⁊ sup hoc cātico de cognitōne dei. Hunc
ita uideris nouus et inscius p̄scrutari uelle.
¶ Magister. Materā hec (crede mihi) ⁊ iā
uetus est. et tñ semp noua. Lonoꝝ iudicans
obedire Hieronymo monēti. Discamus in
terris quoz nobiscū sc̄ia p̄seueret i cel. Oro
cū Aug. ad dñm. Fouerim te nouerim me.
Et certe si nō nouerim deū nec me noscam.
Querebat in canticis anīa deuota. Indica
mihi quē diligit aīa mea. vbi pascas. vbi cu
bas in meridie. ne vagari. i. vane ⁊ inutiliter
agi incipiā. supplēdū est de ignoto. Qui glo
riat̄ (ait p̄pheta vice dei) in hoc gliet/ scire et
nosse me. Deniq; hec ē uita eterna/ vt cogno
scāt te deū verū. ait x̄ps ad p̄zem. Noli p̄pte
rea te i admirationē cordis ducere. si p̄dic. si
q̄ridie circa uisionē dei versoz. satagēs vnus
esse generatōis illius/ de qua p̄s. Hec est ge
neratio querentiū dñm/ querentiū facie dei
iacob. Et iterū. Tibi dixit cor meū. et quisi
uit te facies mea. facies tuā dñe req̄rā. Letet̄
cor q̄rentiū dñm ad osculum oris. Querite
dñm ⁊ p̄firmamī p̄ p̄plexū amoris. q̄rite faci
em ei⁹ semp. q̄d nisi p̄ affectū p̄replatiōis aut
ap̄te uisionis? ¶ Discipulus. Collaudo de
sideriū tuū simul ⁊ studiū quale me decz. ma
xime dñi occupat me senectus ⁊ seniū. Et q̄d
amplius in seculo nisi labor ⁊ dolor? Unde
p̄solatio/ nisi q̄ miserationū dñi cū sua veri
tatis agnitōe/ recordabor? Depereāt om̄es
iste questiones infinite quib; p̄ridē frustra la
borauit. dicā deinceps. Unā petij a dño. a q̄
vna q̄squis auertit/ miscet se necessario que
stionibus infinitis ⁊ interminabilibus. Si

auertit uolūtas ab vna p̄ma bonitate/ cōtri
nua miscet se questionibus infinitis p̄ cupidi
tate insatiabile. Intellectus p̄ sciēdi curiosi
tate. Potentia vel memoria p̄ inquietā mu
tabilitate. Sit igit nobis semp dulce q̄rere
faciem dñi. Aut si nō dat/ p̄cupiscat aīa n̄ra
desiderare sicut ceru⁹ ad fontes aquaruz ad
te dens. Sitiuit anīa mea ad te fontē uiuū.
Dicebat ad hanc similitudinē p̄pheta. Sed q̄
usq; sities o p̄pheta? Sane. donec uenias ⁊
apparebo añ facie dei. Dñe auertisti faciem
tuā a me. ⁊ factus sum p̄urbatus sillis descē
dentibus in lacū. suscipe me dñe. p̄ueꝝ tuū is
rael. aut si nonduz sum tali dign⁹ noie pueri
tui isrl. suscipe me vt dignuz efficias. q̄ tali
honore dign⁹ erit quē tu uolueris honorare.
qui clemens eris i quē tibi placuerit. suscipe
uerbū tuū in bonū ¶ Magister. Ex quo ro
tū est vnicū cordis nostri/ q̄rere facie ei⁹ semp
per. nec mutuo querim⁹ si nō inuicēz de deo
loq̄mur. colloquamur assidue/ quatinus sit
in medio de se loquentiū. Oñdet se for̄assis
saltē sub pegrina specie. ap̄iet intellectuz. in
flāmabit affectū. Postremo coact⁹ ad eucha
ristie mensam se cognosci faciet. vel saltem ra
p̄im i fractōe panis quē q̄ridie frāgim⁹ cele
brando. ¶ Discipulus. Dic idcirco q̄d sibi
uult anagogic⁹ isrl. Uidi inq̄t dñm facie ad
facie. Cōcinit paul⁹. nos aut̄ reuelata facie.
Quid est aliud reuelata facies q̄ uisio nuda
facial? Cur dicit specularēs. ⁊ nō iūgit facie
ad facie vidētes? ¶ Mag. Doces de r̄sio
ne dum prudēter interrogas. ¶ Discipulus.
Qua lit̄ ita q̄so. nunq̄d sapiēter in sci⁹ sum?
¶ Magister. Animaduerte quō si facies es
set penitus reuelata/ put i patria fulgebit/ n̄
essem⁹ specularēs sed p̄phensores. Rursus si
nihil grē sp̄alis vltra cōcm statū uie p̄feret.
nō fieret hec additio de claritate i claritatez/
tanq̄s a dñi sp̄u. ¶ Discipulus. Tuū ē h̄ ap̄
re. ¶ Mag. Dubioꝝ in uolutra q̄d euoluit ⁊
discriminat si nō distinctio? Distinguaui
q̄de triplici facie de triplici uelamine. de tri
plici speculatione. de triplici claritate. de tri
plici transformatione. ¶ Discipulus. Au
sculto. ¶ Magister. Habes ex priorib; tri
plicē in trichinio cordis hominis facie esse fm
triplex habitaculū siue cenaculū. Facies mē
tis superior est. facies rarōis media. facies ani
me nō illius brutalis/ s; obediētis rōni q̄ d̄z
portio rōis inferior. ¶ Discipulus. Dem̄
traditū p̄ns sup isto. ⁊ ispsit supbos mente
cordis sui. Studui p̄ h̄ mecū p̄hiam p̄coꝝ

dare iuxta coordinatōes habitūū q̄nq̄. no-
bis primū in s̄roꝝ. primū acq̄s̄roꝝ. itaq̄ ars et
prudētia p̄mū vēdicāt cenaculū. Scia et in-
tellectus sc̄dm tenēt Sapia velut i arce sedet.
in s̄p̄mo cū mēte vel sp̄u vel aīo retinēs p̄n-
cipatū. ¶ **Maḡ.** Solerter egisti/colligens
ex auditis alia nō accepta. Triplex sequēter
accipe velamē. Terre fidei velamē p̄mo q̄ so-
la solī deo nata est p̄necti. Et nebulas patit̄
aliq̄ nō i se intrinsece et cēntialiter. s̄; s̄m qd
et accidētaliter p̄pter molē et nebulas corp̄is
Un̄ sollicitudines velāt memoriā. fantasmā
ta intelligentiā. p̄cupiscētie volūtātē. Uelāt
aliter sc̄do facies mēt̄is eminetior. nō vt p̄i-
us ex cor̄ruptōe corp̄is sed ex statu viator̄.
Sic facies boīs p̄ statu nature i s̄tute reci-
piebat velamē saltē i somno. saltē i q̄ridiano
corp̄is ob sc̄do. vt nō tota claritate faciei sue
ferrēt sp̄ i deū. Uelāt aliter terciō facies mēt̄
tis velamine qdā nō tā positīue q̄ negatīue
et nullo mō p̄natiue. Tale velamē (vt accipi-
as saltē q̄ dico) habuerūt angeli in cor̄porē
p̄ma morula vie sue p̄us q̄ raperent ad glo-
riā felicitatis eterne ¶ **Discipulus.** S̄; qd
velāte velamen erat illud. ¶ **Magister.** Pla-
ne volūtas dei. nolens se facialiter et obiecti-
ue p̄ essentiā suā nude apire. Est igit̄ istud ve-
lamē terciū semp apud viatores de cōi lege
Est primū apud om̄s pro statu nature desti-
tute. q̄nq̄ totalit̄. q̄nq̄ pl̄ aut min̄. nisi sue-
rit ablatū p̄ gr̄as sp̄alē. q̄liter fuit i te o **Da-**
ria br̄a et b̄ndic̄tissima feminaꝝ. Alterū vide-
licet s̄m velamē mēt̄is / q̄le fuisse nō i angel̄
s̄; i parētib̄ p̄mis dū stabāt innocentes / p̄t
auferr̄ min̄ de cōi lege q̄ p̄mū. imo nec ar-
bitror̄ q̄ a te dignissima et pulcherrima fuerat
totaliter dū viatrix esses / euolutū vt ablatū.
sed crebro. sed sepe. s̄; frēq̄ntissime tollebat p̄
loco et tpe. quantū status vie mortāl̄ tolera-
bat ¶ **Discipulus.** Nō obuiō si n̄ ascribas p̄-
comia ista dignissime feminaꝝ. q̄ nec eccl̄ia si-
bi tribuit. p̄ q̄ poneret̄ extra vie status. neq̄
em̄ sil̄ et assidū poterat nō esse viatrix et esse.
¶ **Magister.** Triplex ampli⁹ nota speculū.
q̄ d̄; speculātes. cui p̄iūge triplicē claritatē.
Unū speculū est cū claritate sua qd̄ indidit
natura et industria poliuit. quale fuit apud
phos q̄ ad intelligibilia p̄ inuestigatōem na-
turale. Quis mixte fuerint multe nebulę. im-
mo tenebre errorū. Nō n̄ oportet dicere cū
aliquib̄ / q̄ nihil speculati fuerint veritatis.
etiā de deo et intelligētis Sciebāt saltem q̄
deus nō erat lapis aut brutū. Rursus alteꝝ

nota sc̄do speculū p̄ sup̄naturalē irradiatio-
nē sup̄ intellectū humanū cū limpidiorē sin-
ceriore claritate / q̄ possit natura sola vel in-
dustria p̄pinare. Deniq̄ terciū accipe specu-
lū cū sua claritate qd̄ intime latet. qd̄ ab exte-
riorib̄ neq̄t assumi totaliter Sed om̄is hec
claritas filie regis ab intus ē introitus val-
de. ad quā nō admittit̄ alienus. Bibe d̄ aq̄s
vuis p̄or iubet sapiēs. Cor̄ qd̄ nonit̄ amari-
tudine aīe sue i gaudio eius nō miscebit̄ alie-
nus. Nō em̄ gaudiū h̄; intrinsec⁹ ortum ab
amaritudine cordis i p̄tritoē / q̄ nō sil̄ affici-
tur i dolore q̄ vertit̄ in gaudiū ¶ **Discipulus.**
Frequēter audiui talia qualia dicis. s̄; nō
dū dicere vales (nisi mēt̄ior) q̄ plene p̄cipias
Fac manifestus si potes. ¶ **Maḡ.** Si ma-
nifestatō; expectas doctrinale et disciplinale
polliceor̄ hoc facilliter effecturū si discipulū
quasi p̄uez te p̄bueris. Crede p̄mo more di-
scipuli. sciueris ita postmodū q̄ dicent̄ saltē
ex medijs seu locis extrinsec̄. videlicet ex au-
toritate dicēt̄ q̄ et ex ista max̄a. Quilib̄ exp̄-
to i s̄ua arte vel sc̄ia credendū ē. Tali loco et
max̄ima / fides innita deo et eccl̄ie q̄ regit̄ sp̄u
sancto stabilis. Si p̄o nō p̄t̄ ista noticia /
tibi quesueris demonstratiōē euidentem /
aut noticiā intellectuāle et terminis / aut ex-
perimentalē p̄ceptionē. frustra (ne dicam stul-
te) conabimur. Manifestissima sumit̄ ratio
et alijs in nobis exp̄tis. q̄ nemo p̄t̄ extra se
tradere exp̄iri nec n̄ absq̄ exp̄ientia p̄nt̄ sci-
ri. Tale speculum. talis sua claritas (ne te su-
spendā diutius) ē vnio p̄ gustū et tactū sp̄ua-
lē. q̄ vnio d̄; hic p̄ anagogiā susceptio usq̄ pu-
eri d̄ni dei. Per apostolū d̄; transformatio.
Dic̄ in cāt̄icis osculū et amplexus. Dic̄ p̄
psalmistā adhesio et inhesio. Jungit̄ adhe-
sioni susceptionem. Adhesit̄ inquit̄ anīa mea
post te. me suscepit̄ dextera tua. Hec est mu-
ratio dextre excelsi. Hec actio vel deductio
sp̄us. ¶ **Discipulus.** Multiplices licet ta-
lia cēt̄ies nomina. nō ad intelligentiā satis
erūt ¶ **Magister.** Verbū latēs i mēte nō ali-
ter p̄t̄ extra p̄di q̄ p̄ voces. max̄ime q̄n̄ ē v̄-
bū tale quale describit̄ Aug⁹. Verbū inq̄t̄ ē
noticia cū amore. Dixerit aliquis fidus tibi
Nosco Johannē et amo cum. consentis ei. et
formas in te credulitatē de noticiā eius amo-
re. quā intueri. i. int̄tueri vel aspicere fas nō
habes. Nihilominus enit̄ere tecū in cor̄ de-
tuo. Johannē illū diligere. vniet̄ dilectio re
Johāni. nō p̄or aliena dilectio sed tua. Sc̄-
tis intra cor̄ susceptionē ipsi⁹ Johis. nō iā

Tractatus decimus

aliena s; int^o ppria experientia. Conuertere sili
tudine hac ad ymionem cum deo. p. ppriū tuuz/
nō alienū amorē. senties i te quid habeat su
auitatis. qd vtutis verbū h anagogice d te.
ad te z in te platū. Suscepit isrl puerū suuz.
D Discipulus. Cur si nō amauero / sentiaz
tale nihil suaue vel iocundū. **Magister.** Repe
tā alius ex intimis phie pncipijs quasi nō
iā credas aucti s; rōni pvincēti. Triplet esse
genus boni diffiniētū phi p nature voces
edocti. Bonū vtile. bonū delectabile. bonū
honestū. Cognouerūt vltcrius q res in ani
ma tendūt p appetitū naturalē inditū ad bo
nū dūtarat eis vtile sicut ad loca sui pserua
tiua z ad alia. sine quibus esse vel bñ esse nō
pnt. Porro de delectabili bono nihil habe
re dicunt sicut nec tristabili. nisi p transsum
ptiones voluerimus amplenimis loq Res
aut aiate p formā sensitiuā in actu fundatā/
tendūt quidē in bonū vtile. qd dū sequunt z
illud eis p iungit / sentiūt delectatiōez. ita vt
iā ferant i ppriū bonū. qz delectabile eis. eti
am si nō eēt vtile / imō nociuuz sepe. Hagra
tū plus ingeniauit delectationē i aialib; pro
pter opationē vtilē / qz ppter delectatiōem su
auē / vñ si haberet aial nutrimentū sufficientē
sibi p iunctum / si pteea generaret sibi sile ad
pseruationē sue speciei. natura nō curass; ad
iūgere delectationē in sensib; gustus z tact^o
plus qz i igne qui fert ad locū suū et generat
sibi sile sine delectatione. Si aut animalia / di
mūso sibi vtili. vel sue speciei querūt solū de
lectari / sit hoc ppter intentionē nature princi
palē. Si vō p iūgūt vtrūq; nō errāt vt dele
ctatio teneat opationē z foueat. **Discipulus**
Dicis ea que phie psonāt z experientie. con
clude p inde qz delectatio nō fit sine opatiōe
aliqua cognitiua sil z motiua. qz nec moti
ua vis sola sufficeret plus qz in reb; sine aia.
Aec rursus sola discretiua sine motu virtu
tis appetitiue / satis esset ad delectatiōis ori
ginē. **Magister.** Leses acute. porro cer
nas acuti^o volo / qualis sit hec pbinatio sen
sus pipientis z appetitus mouentis. Aec
ideo quesierim si sint due potētie realiter et
eēntialiter distincte vel sola rōne. Sufficiet
q ad causandā delectationē mutuo se p sup
ponūt. **Discipulus.** Presupponūt scio. nō
aliter qz forma lra z p supponit oculū dirigē
tē z manū mouentē. vbi neutrū p se suffice
ret. **Magister.** Exemplū placet. z si nō pe
nit^o adeq; rū. Exemplū aliud ē d libertate ar
bitrij. q nō vnā sed duas p supponit potēti

as. aut potētie vni^o eēntialis duas rationes
Quero tñ q potētia plus occurrat ad causari
onē delectatiōis: apphensiuā vel motiua. aut
si sit penitus res eadē / querit sub qua ratiōe
plus ipsa pcurrit. vel apphēdēdo vel mouen
do. **Discipulus.** Cur h in qstione vocas
cū vis appetitiua aialis / nō mouet nisi prius
obiectū sit apphēsum z sibi pntatū. p pteea
z nō ob aliud vocat aialis. **Magister.** Quid
si tibi mōstrauero / puerum ordinē inueniri.
Exempli gratia i hoie q potētiā h; reflecti
uā sup se / delectat ipse i obiecto p apphēsiōz
z vim motiua volūtatē. Conuertat z refle
ctat apphēsiuā ad cognoscendū qd z q̄lus sit
hec delectatio causata ex pceptōe pma p iun
ctiōis obiecti pueniētis cū appetitū q est vis
motiua solū / vt sit non cognitiua nec pcepti
ua. Attende solerter hoc dictū. Cui^o ignora
tia vel inconsideratio / multos fallit z inuol
uit. Nesciūt em̄ discernere id qd attribuitur
vtuti motiue vt sic a virtute discretiua. et h
ppter continuitatē mutuā z circūinceptionē
scu coetigentia. **Discipulus.** Unus ex il
lis vsq; nūc fui. Tñ frequēter turbatū et cir
cūdatū me tenebris inueni. ne cognoscere il
lud dilucide. ad qd (quantū iam coniecturo)
ducere me satagis. **Magister.** Nil admi
randū si discreta p iunctim / z p iuncta discretis
picipiant aliter qz oportet p sūso subsequat.
Cōcedis q in pma causatione delectatiōis
necesse ē vim apphēsiuā in actu suo pcedere
re. si nō tpe tñ ordinē nature. Hunc animā ad
uerre post qz delectatiō causata ē si vis cogni
tiua cognoscit hāc delectationē / pstat q in
de cōsequat noua delectatio z reflecta. q fit vt
homo sciat z velit se delectari. **Discipulus**
Constat z expiri. prin^o licet vnicuiq; nō p
teruo. **Magister.** Quero nūc silr a non p
teruo nec discolor q cā pcedat ordine natura
li pceptionē delectationis isti^o secūde reflecte
vtrū appetit^o vel vis pceptiua sensus aut in
tellectus. **Discipulus.** Videor apte rīde
re si dixerō q ad hāc delectatiōis scdē pcepti
onē neutra potētiarū p se pmo sola concur
rit. sed vt p iūce fuerint z vnire ad pme dele
ctationis (que nunc obijcit) habendā reflecte
sup se pceptionē. **Magister.** Cōsequit^o g
scdā pceptio ad ymionē vtriusq; cause cōcur
rentis. nec potuisset aliūde picipi reflecta dele
ctatio / nisi simplex prior esset. **Discipulus**
Aequo p tradicere. pge si placet ad terciū
bonū / quod honestū nominat. **Magister.**
Hoc ppriū soli nature intellectuali est / vt

ad bonū honestū solū ppter se moueat. etiaz
si nihil inde utilitatis nihilq; delectationis
oziret. Quis in se tñ sume sit vtiler delectabi
le. Honestus (in q̄tulli) ē q̄ sua nos vi tra
bit ⁊ allicit sua dignitate. Finis itaq; natu
re intellectual' ē vt suscipiat ad bonū hōestū
q̄ solo fruaf. et i illo delectata q̄scat. Nulla
ad hūc finē attingit irrationalis creatura. qz
nec ad illū creata est memorandū. intelligen
dū ⁊ amādū. ¶ Lōtemplabaz altissimā hāc
⁊ pulcerrimā veritatē o altissima ⁊ pulcerrī
ma feminarū. Hāc insinuasti dū de solo is
rael (q̄ sua interpretatōe d̄ vidēs deū vlt' visio
dei) ppleuisti cāticū tuū. Suscepit isrl' pue
rū suū. ¶ Discipul' Proposueras int' disti
ctōes antedictas. de facie. de valamie. d̄ spe
culo. de claritate. distincturū te insup d̄ trās
formatōe. ¶ D̄g. Elpre recolis. sil' ⁊ alia
sunt de susceptione p anagogiā (quā suscep
tionem transformatiuā dicim') addenda po
ribz. Pausas interim ab inq̄sitione. et super
hac susceptōe transformatiua tredecim p̄side
ratōes accipe. ¶ Susceptio sancti isrl' trans
formatiua sicut nō pprie dicēda ē generatō
vlt' trās substantiatio. sic nec pprie est naturalis
alteratio. Generatio q̄ppe tendit ad introdu
ctionē forme substantialis q̄lis nō introducī
in hac trāsformatōe quā noiare possum' dei
formē. qz forma imprimī diuinitus menti
qualē nō habet ex natura vel sola industria.
Sed neq; mutat aliq̄ res cēntialiter i aiām
quē admodū panis trās substantiat in corpus
xpi. Porro natural' alteratio fit p abiectōes
forme p̄oris p̄trarie. ⁊ h̄ melius vel i peius
¶ Susceptio hō transformatiua deiformis /
nō p̄supponit aut requir' hōi variacionem
fm p̄trarias q̄litates. Sil'at idcirco magis
illuminatōi solis in celo / et medio puo atq;
p̄picio. Sic a lumine supno illuminari d̄
tā vniuersalis q̄; p̄cularis eccl'ia / sicut a so
le luna. ¶ Susceptio transformatiua pl' con
sistit i pceptōe vniuersa q̄; i amore solo p se vlt'
in cognitione sola. Veritas ista cōcludit' ex
colloq̄o pus habito / q̄ q̄sumus delectatio
nis originē etiā sensual'. De' itaq; cū sit sum
mū bonū / obijcit se mediate vel imediate di
lecto isrl' puero suo / sub triplici rōne genera
li. boni. s. honesti. delectabilis ⁊ vtilis. Est
sub alijs loq̄ndo termis illabif in mentē. vt
pulcritudo seu formositas. vt suauitas. vt sa
lubritas. Est deniq; de' imēsa lux in q̄ tene
bre nō sunt vllē Johis testimonio. Est autē
pprietas lucis se cōicere seu diffundere p vni

uersam sperā sue actiuitatis. Spera hō di
uine actiuitatis ē imēsitās ⁊ etnitas sua. cui
us circūferētia nullaten' extra se ē. Vn' eter
nitas / q̄si extra terminos entitas vel vnitās.
Sic idē est penit' centrū ⁊ circūferētia. Sic
infinitas in deo magis fm rē d̄; positīue q̄;
negatiue. Homē hō videt negatiuū. Sicut
econtra de finitate q̄ vocat' terminatio sic. q̄a
fines habeat vltra q̄s p̄gredi nō pōt Est igit'
tur hec negatio quā negat infinitas / q̄si non
finibilitas. Hosti hō p̄ logicā / q̄ duplex neg
gatio reddit affirmatiōē. S; p̄sequimur q̄d
cepim'. Lux diuina cōicat ⁊ pducit suā spe
ciē p̄ rōrā se simillimā sibi equalē. ppter q̄d
h; pulcritudinē infinitā. de q̄ sapiēs Pulcri
tudine eius admirabit' oculus. Hā oculo ma
xime puenit de pulcritudine iudiciuz. sicut
alijs sensibz de salubritate ⁊ suauitate. ppter
rea p̄pat' bono honesto bonū pulcrū. q̄d nec
delectabilis nec vtilis vt sic includit' ratiōē
El mare' em et si nec vtilis cēt nec delectabil'
aliūde q̄; ex se. Porro si diuina pulcritudo so
lū se offerret indiuiduo creature rōnalis in
tendā siue pluri / solus intellectualis ocul'
iudet cēt. n̄ gust' aut tact'. q̄ sup re scq̄ alia
p̄sideratio. ¶ Susceptio transformatiua si p
fecta sit / p̄supponit indiuiduo creature rati
onalis illapsū fieri verbi luminosi / q̄d est
spēs adequata sue luci. ⁊ hoc fm vtutē acti
uā summe p̄portionatā. et fm opationes p̄fe
cte replentē omnē indigentā pueri israel ad
hanc transformatiōem suscepti. Placet itaq;
speciei pulcritudo / etiā ppter se solā. S; vir
tus speciei agens p̄portionaliter i potentiaz
receptiua suauitatē inducit. Sicut ⁊ opera
tio replens indigentiaz / affert salubritatem.
Habes igit' bonū honestū in pulcritudine.
habes delectabile in suauitate. habes vtilē i
salubritate. habes p̄inde bonū omne d̄ quo
ad Moyse dñs. Ostendā tibi omne bonū
Lōcludit' itez / q̄ susceptio transformatiua
p̄sistit in concursu ois boni. ⁊ si nō formalit'.
salcē p̄tialiter ⁊ emēter. hoc autē tale bonū
i habitibz deiformibz / est sola grā gratificās
aut glorie p̄sumate sanctificās. ¶ Susceptio
transformatiua nunq; potuit obrineri nisi p
gratiā diuinit' infusam q̄ radix est ois trans
formationis deiformis et sursum vniōnis.
Lōriner autē p̄tialiter in se fidez. spem ⁊ cha
ritatē cū ceteris habitibus luminosis ⁊ affe
ctiuis. taliter suo mō qualiter essentia anime
originalit' p̄lectit' suas vires. Omittat' inte
rim similitudo de diuina essentia respectu tri

Susceptio transformatiua clarior / quoniam non
 nunquam obscurior inuenitur. Prouenit hinc
 paliter a beneplacito suscipiens actiue. sed di-
 spositiue a conditione suscepti. Uox inde est il-
 la Pauli. Transformamur de claritate in clari-
 tate. quod uidelicet alia claritas solis. et alia cla-
 ritas lune. sicut non par semper est reuelatio fa-
 ciei. Tenet dominus in manibus lucem. Si uult
 uidet. ait Augustinus. si non / non. Si aliquid clausis
 palpebris seu membranis oculorum positus
 extra radios solis. constat quod nihil aut tenuissi-
 me uidebit. quousque oculi sint sanissimi. nec uela-
 menti aliquid maxime dispositio habentes. Pro-
 deat iste ad intentissimum lumen solis aspicien-
 dum uerso intuitu. non uidebit itaque rotam solis.
 aut multo splendore lucescet oculis per uela-
 menti palpebrarum. Sit aliud exemplum de oculis
 apertis ad obliquum lumen solis circa crepu-
 sculum diei in susceptioe matutina quali christus re-
 surrexit cum tenebre essent super terram orto iam sole.
 Sit aliud exemplum. Si poneremus solem li-
 bere obiectali se uisui presentare. Susceptio
 transformatiua feruentius et cadescit aut repi-
 dius duplici ratione que nunc de claritate pone-
 bat. scilicet arbitrio dei vel dispositioe subiecti. Di-
 sponit autem subiectum quod est mens rationalis maxi-
 me humilitate spiritus. quod humile spiritum suscipit
 et gloria. Interroga naturam. audis sub ex-
 plo ridentem. Obijce speculum et aurum politum
 solaribus radiis. causabit ex multa reflexione
 in puncto et cursus radiis ardens ignis. Si
 nullus erit effectus ex vase crystallino vel uireo
 pleno aqua. Quid quod aspectus pulchritudinis
 corporalis aliquos transformat in furiam et men-
 tis amantiam / cur non poterit inspecta pulchritu-
 do spiritualis dei? Cur non diuinorum spectacu-
 lorum pulcherrimorum consideratio in tales suo
 modo spiritualis ardoris effectum mentem euehere?
 Cur non poterat extra se fieri? Cur non ad di-
 lecti pulchritudinem tota rapi ac pinde amens
 esse? Sic enim diuinus loquitur Dionysius. in reno-
 stra. sed o felix amencia per qua sequitur. Sus-
 ceptio transformatiua spiritualis contrario modo
 se habet ad transformationem animalem et brutam
 lem. Tradit Dionysius. quod amor in terrenis est di-
 spositio et labefactio amoris. Sed diuinus
 amor est sicut quidam eternus circulus. per opti-
 mum. et optimo et in optimo et in optimo in
 enarrabili uersione circuliens Colligit pri-
 mus differentia breuis inter duos amores. quod
 unum constituit ciuitatem dei secundum Augustinum.
 alius ciuitatem Babylonis. Primus unit. se-
 cunda dissipat. Et uere sic est si per omnia respe-

xeris. Dedit christus intelligi eam. quod inquit unum
 est necessarium. plurima vero sunt contingenter va-
 riabilia. Necessarium itaque (quod tamen modo uni-
 cum est) colligit. cetera omnia quod labilia sunt dis-
 gunt. Amor qui innititur uni necessario / stabi-
 lit in eo amor unitens mutabilibus. ut mutet
 necesse est. Est autem omnis creatura uanitati sub-
 iecta. Audi de homine qui fugit uelut umbra.
 et nunquam in eodem statu permanet. Ciuitas igitur
 tur babilonis / quam fundat amor sui usque ad
 preceptum dei. quod recte babilon. id est confusio
 nominat. Ciuitas uero iure uocat ecclesia.
 quod conuocat et colligit. Dicit et hierusalem cui-
 ius participatio eius in idipsum. Edificas (in-
 quit propheta) hierusalem dominus. dispersiones is-
 rael congregabit. Fit hoc dum suscipit dominus
 israel puerum suum. quod sicut uenit ad hoc Lay-
 pha prophetare. sed non a seipso. uenit enim ut fi-
 lios israel in unum congregaret congregatione
 non tam locali quam spirituali. in una fide. in unum
 ouile. in unum nidulum / sub alas amorosissime
 circa fetus galline. que est eterna sapientia christus ihesus
 Susceptio quelibet a deo nomine propriissimo
 modo / dici potest unio. siue literaliter susceptiones
 accipias siue per allegoriam. Dysterium quippe in
 carnationis quam celebratum est. finis suus to-
 tus fuit unio. Tunc enim fecit christus utraque unum
 dum unum in ima summis. dum factus est la-
 pis in caput anguli. dum cantata est in terra
 patrum hominibus bone uoluntatis. pace reforma-
 ta celestium cum terrenis. Si per tropologiam.
 si per anagogiam susceptio israel pueri consideret.
 quid aliud uidebitur quam unio: hoc est ad unum
 collectio et ad unum exaltatio. ad unum imple-
 tio. restitutio et conuersio humilium mente cor-
 dis sui. Discipulus. Sile queso sile. iam
 satis est mihi. iam quasi luce serenitatis infu-
 sa / omnis summationis uideo finem. Cōsum-
 matio sermonum enim ista est percul dubio. De et
 hoc unum deus et dicemus. sufficit nobis. cre-
 demus dicenti. sufficit tibi gratia mea. Magister.
 Estuas gaudio nouo. quasi non prius
 oia que protulimus milles audieris. tum a scri-
 pturis euangelicis et apostolicis. tum a collatio-
 nibus mutuis / quibus ita frequenter insertus
 est sermo de theologia mystica a doctore Di-
 onysio. Discipulus Audiui fateor et legi.
 nunquam uero mentem ita pstrinxit quedam ut nunc
 intima preceptio. Nunquam ita mihi sapuit uer-
 bum hoc hominis pleni fide et spiritu sancto. Ste-
 phanum loquar. Domine ihesu suscipe spiritum meum.
 Quod uerbum nonne personater erat ad uerbum
 Marie siue canticum Suscepit israel puerum
 Ss

et exaltas caput meū. Caput meū mēs mea
 dñe. qz capiat te Caput em a capiēdo nomē
 bz. Sed nec altera ē assignabilis dñtia po-
 rior: mentis ad reliqua oia mente carētia / ni-
 si qz capar tui est. et princeps esse pōt. Capar
 p̄ intrinsecā p̄ditionē memoriē. intelligentiē
 z volūtatē. Parriceps x̄o. i. p̄fecte capiēns
 p̄ habitus actusqz sup̄additos. maxime p̄ il-
 lapsum deiformis gratiē tue. ¶ Suscipias
 igit me fm̄ eloquiū tuū. suscipiā et ego te per
 amorē tuū Quid hoc suscipe nisi sursum me
 cape in mentis mee cenaculuz? Dñe inclina
 celos tuos z descende / vt ascēdā ad te. adiu-
 tor meus tibi p̄fallā. qz deus susceptor meus
 es. Ad hoc em̄ fecisti me deus meus miseriz
 cordia mea. Propterea p̄cor et obsecro. susci-
 pe me recordatus misericordie tue. ¶ Sūt vane
 suscepciones. hoc ē sursum acceptiōes men-
 tis mee de te / quousqz veniat p̄summatiō. q̄
 usqz dextera gloriē tue suscipiat me in finez.
 Susceptio aut̄ enigmatica creaturaruz et-
 r̄nificus est. Interius capio te intus in aīa
 mea. nūc p̄ speculū cognitōis z amoris. nūc
 in eisdē speculis que sunt cognitio z p̄ceptio
 dilectiua / quibz interim p̄stringis z allis et
 perimentaliter paup̄culū cor meū suscipiēns
 ipm̄. sed nō in illa qua refulges claritate ī id-
 ipsuz. nō in illo torrente voluptatis tue. Cū
 hoc factuz fuerit vt ita suscipias me z ego te.
 fiet illud d̄ ps̄. Satiabor cū apparuerit glo-
 ria tua. Dic benignissime puer Jesu. dic spi-
 ritui meo quē implet dono tuo. Ecce puer
 meus. quē elegi. quē suscepi. quē amplector.
 cui b̄ndico. Olim ferebas indigne si quis p̄-
 hiberet pueros ad te venire. Venio ad te. su-
 scipe me. Si cū foras veniēte ad te / quo-
 modo suscipies fugiēte? Ubi ē illa vox mā-
 suerudinis tue. eū qui venit ad me nō eūciaz
 foras? ¶ Scio dñe docente te p̄ scripturas.
 qz est puer z puer. Puer sensibus z nō maliz-
 cia vel moribus / qualis est puer centū anno-
 rū maledictus. Nolo dñe talis inueniri pu-
 er. sed in quo sit innocētia. humilitas z obe-
 dientia. qualis appellat̄ est dauid annosus.
 qualis iā Ab̄raā cētenarius. ¶ Collegit vn̄
 septē pueroz p̄ditiones aduersarias septena-
 rio vicioz. Sūt pueri pui. vñ frāgīl sup̄bia
 Puri. vñ luxuria deturbat̄. Modico satia-
 ti quos gula nō supat. Ludunt / ne sint iner-
 tes z languidi. Cōcordāt p̄tra malignitatē
 inuidie. Lito dant / vt liberales. Lito pacifi-
 cant / rancoris expres. Sunt ista sepius ex-
 eratis b̄nficio. comitant̄ alia multa ex eratis

vicio. ¶ Letez verus puer efficit spūs rōna-
 lis in qualibet etate corpis / si fuerit p̄dit̄ in
 nocentia. si humilitate. si obedientia. Talis
 erat spūs marie humilis z obediētis ancille
 Talis ipsius David. qui vilescbat ī oculis
 suis. Talis in Ab̄raā / qui iussus immolare
 filiū / p̄tinus obedire parauit. Et o qz mira-
 biliter obedire sp̄m̄ talē qui sit humilis. inno-
 cens z obediēs. in noua in me deus quez di-
 gneris suscipe. Sūt in eo simplicitas / sed cū
 prudētia. sit humilitas / sed cum fiducia. sit
 obediētia / sed non in angaria. ¶ Magna p̄-
 sus erat ī humilitate Marie fiducia. magna
 obediētie p̄m̄p̄tudo. magna in simplicita-
 te prudētia / qm̄ nec temeritate p̄ceps fuit
 in respondēdo. nec post insinuationē angeli
 qualiter fieret mat̄ dei dare diffidit suū assen-
 sum. quo habito / mox p̄ incarnationē susce-
 pit israel puerū suū. ¶ Susceptio tua dñe ie-
 su colluctationi similis est / duz te vicissim su-
 scipe z retinere laboramus. Figurauit hanc
 luctā israel iste literalis puer tuus. Timebat
 nimis a facie fratris sui Esau. transmiserat
 oronē comitarū. solus remāserat. Apparuit
 vir luctans cū eo vsqz mane in phanuel. Ja-
 cob illū volente discedere detinuit. Nō inq̄
 dimittā te nisi benedixeris mihi. Benedixit
 in eodē loco. z statim ortus est sol. ¶ Luctat̄
 homo solus existens / meruens impulsus cō-
 trarios. orat deū tota mente nocte tribulati-
 onis. Et ita luctat̄ cum angelo magni con-
 silij. Quid em̄ oratio feruens est / nisi quedā
 luctatio dei cū homine. Se mutuo brachio
 amoris suscipiūt. Porro non cessat Jacob
 supplātor vicioz / quousqz b̄ndictionē su-
 scipiat meritoz. etiā si videat̄ iā auroza men-
 talis illuminatiōis. p̄stat tamē donec statim
 post benedictionē sol oriat̄ luminosior in ex-
 perimentali p̄ceptione Mutat̄ nomen. quia
 transformat̄ in virū alterū. Jaz est israel vir
 potens z fortis dei. viget in actione arduo-
 rum z in difficultū p̄fessione. z ī limpida dei
 visione fit israel. Gratulat̄ se vidisse deum fa-
 cie ad faciē. sed p̄ subiectā creaturā quasi per
 speculū. Concipit interne fiducie gustum. z
 salua inquit facta est anima mea. Robur de-
 niqz carnalis amoris q̄z necesse emarcescit.
 p̄pterea claudicat / solo pede necessitatis tan-
 gēs panē. Facta sunt hec p̄ generatōz vnde-
 cim filioz. z natus est multo post in introi-
 tu bertheem domus panis. ipse beniamyn si-
 lius dextre vel doloris / moriēte Rachel ma-
 tre sua dū parurit eū. ¶ Placet p̄terea o aīa

Tractatus decimus

christiana / summatim recordari mysteriū ge-
nealogie nostri Jacob israel. ab alio disertis
sime expositū. Habet mysticus isrl dū Ja-
cob est / duas sorores liberas in vxores. Ly-
am et Rachel. Habet Lyā / vim affectiuam.
hec laboriosa est fm nomen in exercitio vir-
tutis. Huic Lye deest oculus intelligentie
pspicacis. Habet idē Jacob mysticus Ra-
chel decorā et simplices instar ouis fm nomē
suū. Hec est intelligentia superioris rationis.
que se versat in exquisicione veritatis specia-
liter principij. Dat vtiqz ancilla sua. Ser-
uit Racheli imaginatio. nō qualiscunqz nec
brutalis. sed cū ratione participās. Dicitur
hec Bala / hoc est inueterata. loquit quidez
incessanter / etiā dum sola est more senū. Sē-
sualitas autē vel sensualis appetitus obseq-
tur Lye. Est ipsi nomen Zelpha interpretata
os inhiās. quia neqz visu neqz auditu (teste
Salomone) nec alio sensu satiat inhiando
seu desiderādo. ¶ Ceterū Jacob vir videns
in primis paupratē suam. generat affectum
timoris et Lya. Dicit iste Ruben filius visi-
onis. Significat post hunc affectū doloris. Si-
meō hic est auditio. quia qui vere dolet et pe-
nitet prorsus exaudit. Sequitur tercius fili-
us dicitur Levi. i. additio. quoniam post timo-
rem et dolorem addit spes. Quartus in filiis
Lye Judas / ostendens vel cōfessio subsequit.
Hic ē amor aut gaudiū. Copulat em̄ Lya
(que est bona voluntas) deo tanqz viro suo
p gaudiū amorosum. ¶ Lernēs autē Rachel
sororē Lyam. s. voluntatē totā. prolis secu-
ditate lerantē / zelat et ipsa parere. Et quoniam
habet timorē qui est principij sapientie / ha-
bet et amorē qui trahit rationis oculū vide-
re dilectū. desiderat ipsa Rachel cognoscere
deū que Lya timet et diligit. Et uero q̄a ne-
cesse est cognitionē prius a sensu et imagina-
tione fieri / dicentibus hoc p̄pho. apostolo et ex-
perientie sono. Dat Rachel ipsi Jacob sp̄o
suo Balā ancillā imaginatōnē. Susci-
pit ab ea duos filios spectantes ad imagina-
tionem iuncta rationi. Unus est Dan / q̄ eō-
siderat. speculat et iudicat de malis futuris i
malorū damnatione. Heptalym alter filius
considerator est bonorū futuri seculi. dans
eloquia pulcritudinis. nunc in canticis can-
ticorū. nunc in psalmis. et iuxta nomis inter-
pretationē. nūc vtiqz compatione. mō cōuer-
satione recognitio futura. ¶ Porro dū Lya
conspicit ancillā sororis Balā / peperisse ge-
minā hanc prole Dan et Heptalym. puocat

tradere sibi ancillā suā nomine Zelphā in si-
nū viri sui. Fit ita. nascitur inde duplex si-
bi filius Bad et Azer. Horū interpretatio est
beatitudo. et felicitas. qm̄ beati sunt et felices /
qui post speculationē eternorū. hinc ma-
lorum. hinc bonorū / pariunt in sensualitate
que ē iuncta voluntati / immo p̄cipatue vo-
luntas. Pariunt in quā duos filios. quorū
primus est vigor abstinentie. secundus vigor pa-
tientie. Accipe quomō beati sunt qui lugent
vt Bad. Beati qui p̄secutionē patiuntur vt
Azer. ¶ Uerū post hoc t̄ps / ruben iā adultus
ingrediens et egrediens inuenit mandragoras
bone fame. qm̄ q̄ abstinentes sunt et patientes
sunt cū timore dei collaudant Bonus odor
xp̄i inq̄t sumus ap̄lus. Rachel hō petie par-
tem mandragorarū. quas rotas Lya dat li-
benter Racheli. qz subijcit serationi / quati-
nus viro suo copulet. Jam em̄ nihil ad fa-
mā respicit / sed ad dei gloriaz. sed ad futurā
viuentiū terrā et herē. Dicit e sentētia. Quid
em̄ mihi est i celo. et a te quid volui sup terrā.
¶ Superest igit vt Lya generet duos filios. q̄
sunt Isachar et Zabulon. Isachar ē asinus
fortis sibi vilescēs. q̄ vidit requiē (haud du-
bie eternā) q̄ esset bona. et terrā. supple viuē-
tiū. q̄ esset optima. et factus ē tributis / sp̄ia-
liū exercitiorū seruiēs. q̄ inter terminos habi-
tauit. neqz em̄ q̄rebat esse in terra. neqz pote-
rat i celo. Fecit qd̄ potuit. Inter terminos
habitaui. posuit hic orizonte diuinorū et hūa-
norū / crebro vertebat oculos ad diuina. Qui-
tus iste ē filius Lye qui est gaudiū spiritus
et amor boni. ¶ Quē consequitur sextus fili-
us qui est zelus factus in odio mali. Hunc
sectū Lya mater appellat dotem bonā. Hā
que melior dos zelo animarū et odio vicioz
Homen eius fm laudē suam. Zabulon ha-
bitaculū fortitudinis. Hā qd̄ aliud habita-
culū fortius q̄ vbi morat̄ emulatio dura si-
cut inferus veniens ex gaudiosa diuini mu-
neris dilectōe. que vt mors fortis ē. cui⁹ lā-
pades sunt lampades ignis atqz flāmarum.
Patiuit in martyribz zelādo salutē animarū.
quoz charitatē multe p̄secutionū aque non
potuerunt extinguere. nec flumina volupta-
tum obzere valuerunt. ¶ Rursum hō satis
est pbabile / qz zelus dū exerceret / offendit in
multis. et dū currit incurrit / si non inde na-
scatur sancta verecundia corā deo. quā noia
mus Dynā in feminino sexu. p̄pter minorē
q̄ in viris fortitudinē. et qz p̄pter formosita-
tem plus allicit. Quid em̄ apud deuz. quid

... hinc ma-
lorum. hinc bonorū / pariunt in sensualitate
que ē iuncta voluntati / immo p̄cipatue vo-
luntas. Pariunt in quā duos filios. quorū
primus est vigor abstinentie. secundus vigor pa-
tientie. Accipe quomō beati sunt qui lugent
vt Bad. Beati qui p̄secutionē patiuntur vt
Azer. ¶ Uerū post hoc t̄ps / ruben iā adultus
ingrediens et egrediens inuenit mandragoras
bone fame. qm̄ q̄ abstinentes sunt et patientes
sunt cū timore dei collaudant Bonus odor
xp̄i inq̄t sumus ap̄lus. Rachel hō petie par-
tem mandragorarū. quas rotas Lya dat li-
benter Racheli. qz subijcit serationi / quati-
nus viro suo copulet. Jam em̄ nihil ad fa-
mā respicit / sed ad dei gloriaz. sed ad futurā
viuentiū terrā et herē. Dicit e sentētia. Quid
em̄ mihi est i celo. et a te quid volui sup terrā.
¶ Superest igit vt Lya generet duos filios. q̄
sunt Isachar et Zabulon. Isachar ē asinus
fortis sibi vilescēs. q̄ vidit requiē (haud du-
bie eternā) q̄ esset bona. et terrā. supple viuē-
tiū. q̄ esset optima. et factus ē tributis / sp̄ia-
liū exercitiorū seruiēs. q̄ inter terminos habi-
tauit. neqz em̄ q̄rebat esse in terra. neqz pote-
rat i celo. Fecit qd̄ potuit. Inter terminos
habitaui. posuit hic orizonte diuinorū et hūa-
norū / crebro vertebat oculos ad diuina. Qui-
tus iste ē filius Lye qui est gaudiū spiritus
et amor boni. ¶ Quē consequitur sextus fili-
us qui est zelus factus in odio mali. Hunc
sectū Lya mater appellat dotem bonā. Hā
que melior dos zelo animarū et odio vicioz
Homen eius fm laudē suam. Zabulon ha-
bitaculū fortitudinis. Hā qd̄ aliud habita-
culū fortius q̄ vbi morat̄ emulatio dura si-
cut inferus veniens ex gaudiosa diuini mu-
neris dilectōe. que vt mors fortis ē. cui⁹ lā-
pades sunt lampades ignis atqz flāmarum.
Patiuit in martyribz zelādo salutē animarū.
quoz charitatē multe p̄secutionū aque non
potuerunt extinguere. nec flumina volupta-
tum obzere valuerunt. ¶ Rursum hō satis
est pbabile / qz zelus dū exerceret / offendit in
multis. et dū currit incurrit / si non inde na-
scatur sancta verecundia corā deo. quā noia
mus Dynā in feminino sexu. p̄pter minorē
q̄ in viris fortitudinē. et qz p̄pter formosita-
tem plus allicit. Quid em̄ apud deuz. quid

apud hoies gratiosius / q̄s humilis verecun-
 dia post tot sanctos mores. post genitos q̄/
 les dixim? **L**e filios: **S**ūt isti sex pn-
 cipales affectus voluntatis / moderati simul
 et ordinati. **E**tē virtus q̄d aliud est q̄s dile-
 ctio vel affectio veritatis / moderata p̄ rōnis
 norma. et ordinata p̄ voluntatis intentiones
 noia sunt. **T**imor. dolor. spes. gaudiuz. q̄s
 sic noiat prosa. **S**pes. meror. metus. gaudi-
 um. **S**ubinde sunt amor boni. zelus vel odiū
 mali. **C**ōiungunt filij q̄rtuor ancillaz. **B**a-
 la quippe genuit duplicē speculationes. vnā
 inferni. alteraz paradisi. **Z**elpha autē genuit du-
 plicē i sensualitate affectū. vnū qui est rigor
 abstinentie. alterū qui dicit patientie vigor.
Sed ve filijs hoim a scādalis. q̄m non est
 homo qui viuat et nō peccet. nō ē qui nō ho-
 stilibus quandoq̄ pateat insidijs. ecce dum
 p̄dicti omnes filij Jacob / circa pascēdos gre-
 ges bonarū actionū ad primos occupant.
Dyna soror iā adulta / nec se continēs in solo
 mentis habitaculo / egredit̄ videre mulieres
 regionis illius. **E**gressus est hic p̄ curiosita-
 tem / dū vitā aspiciat aliorū. dū deniq̄ mores
 et formā vite eorum p̄patione sui considerat
Gloria sua iā nō tota est testimoniū consciē-
 tie sue corā deo / sed gloriā foris expetit. **U**-
 olat hoc modo **D**yna. que ē sancta verecun-
 dia. dū fatagit mūdo gloriosa videri. **S**z
 a quo violat **D**yna. i. iudicium verecundie?
Lerte a labore asinino. s. a **S**ychē / qui iter-
 prerat labor quē gignit **E**moz. qui sua inter-
 preratione sicut et actione notat asinuz. quid
 em̄ stultius q̄s vane gloriari de nō suis vtu-
 tibus vel de rebus aliūde? **A**mor igit̄ pro-
 prie excellentie generat vanā gloriā. que **D**y-
 nam (q̄uis obnitat) opprimit et violat. **O**f-
 fert se nihilominus ad p̄pescendū furorem
 fratru **D**yne. **S**ychē iste offert circūcidere
 mores suos omnes. s. p̄ gloria vera laborare
 vt nihil appareat in suis moribz inuerecun-
 diā. **H**ac circūcisione facta. p̄pter hoim glo-
 riā. tres dies (q̄ sunt tres consideratiōes) trā-
 sūnt. dū **S**imeon et **L**eu / dolor et spes / nō
 fm̄ scientiā a repletis gladys suis / insiliunt i
 oēs mares sub **S**ychē et **E**moz habitātes.
 viriles quoq̄ suas oparōes occidūt / duz do-
 lor ē grauissimus. **S**imeon p̄ gladiū expro-
 brationis. **L**eu p̄ gladiū exactionis impossi-
 bilis seuiūt. **D**olor grauis ē. qz p̄dicerunt ex-
 teri? famā. **L**abor ē grauior. qz p̄diderūt in-
 terius innocentia. grauissimus. qz demerue-
 runt gebennā. **Q**uanto satius erat hmōi fi-

lios opationū custodire sub religionis disci-
 plina. ipsos quoq̄ paulatim bonos efficere
 p̄ intentiōz meliorē / q̄s furore p̄tinaci et emu-
 latione dura inutiliter exprobrādo. et pl̄ exi-
 gendo q̄s poterat / p̄dere simul et opprimere.
Uidemus quēadmodū necessaria sit post et
 inter frutes om̄s discretio. quā p̄ sui vitia
 te nō ē nata parere nisi **R**achel rō supior **E**st
 iste primus **R**achel filius i ordine filioz vnde
 cimus **J**acob p̄iarche. q̄ nominat **J**oseph
 sez accrescēs. qm̄ expimentis crescit assiduus
 et virtutibus excolitur / duz plus viuūt. **F**acit
 huic pater tunicā talarez. qz solus ad talos
 p̄summationis opera p̄duxit. **H**unc odiūt
 fratres sui / dū modū vult eis imponere. duz
 impetus refrenare. **A**ccusat eos apud patrē
 crimine pessimo qd̄ ē hypocrisis. qz simula-
 ta equitas nō ē equitas / sed duplex ē iniqui-
 tas. **R**ursus inter hec **R**uben violat **B**a-
 lam / duz nimium gradis effectus ē. qz timor si-
 nimius ē. dū se custodire nitit̄ / format inuti-
 les imaginationes. quibus se p̄uoluens a sa-
 lutaribus impedit. **T**andē ipse **J**oseph / dū
 semet excolit quotidie p̄ prudentiā fit maior
Pater eius **R**achel p̄cipiens et parturiens
 antij doloris desiderio **B**eniamyn. hic ē fili-
 us dextre / filius in potioribz donis celestiu
 collocādus. **D**orū i eius partu **R**achel. q̄a
 dū celestia mens rimat / oportet vt ratio suc-
 cumbat. et huic vite moriat. qz nō videbit me
 homo et viuēt. ait dñs ad **M**oyse. **D**ic ē
 beniamyn adolescētulus in mentis excessu.
Et vbi? **E**st nempe in ecclesijs vbi benedicūt
 dño. **E**t que sunt ecclesie? nisi p̄uocatiōes tā
 cogitationū q̄s affectionū sanctarū. **P**salūt
 meditationes sancte dño cū iuuenulis inspi-
 rationibus / tympanizantibus in corpe morti-
 ficato. **P**reueniūt p̄ncipes angeli / conūcti
 psallentibus in medio iuuenularū tympa-
 nistrarū. **I**bi beniamyn adolescentulus in
 mentis excessu. **S**uscipit dñs hunc pue-
 rum israel. quoniā amatissimus ē dñi. et ha-
 bitat cōfidenter. et in eo sicut in thalamo / ro-
 ta die p̄morabitur. qz manet in charitate. et
 om̄is talis in deo manet et deus in eo. **D**eni-
 qz deliciosus puer inter humeros dei p̄ mu-
 tuos amplexus requiescit. **D**ixit in excessu
 suo om̄is homo mēdat. qz iā factus sup ho-
 minē / dicit in excessu mentis sue p̄ humiliā-
 tionē huius miserie. **P**roiectus sum a facie
 oculoꝝ tuoz. **U**sqz quo dñe auertis faciem
 tuā a me. quoniā facies tua plena ē gratiaz.
 quā adhuc velamine mortalitatz hui? celas

